

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre Şehircilik ve İklim değişikliği bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülderen YERLİ
Van Milletvekili

Basına yansıyan, çevre örgütlerinin dile getirdiği ve tarafımıza aktarılan bilgilere göre, Van'ın Erciş ilçesinde bulunan Zilan Havzası'nda yürütülen jeotermal sondaj çalışmaları ciddi çevresel ve toplumsal kaygılara neden olmaktadır. Aktarılan bilgilere göre, Erciş'te jeotermal enerji santrali (JES) projelerinin sayısı beşe ulaşmıştır. Sondaj faaliyetleri sırasında ortaya çıkan ağır metal ve çeşitli kimyasal maddeler içeren jeotermal akışkanların yeterli arıtma ve güvenlik önlemleri alınmaksızın Koçköprü Barajı'nı besleyen sulama kanallarına ve göle deşarj edildiği ileri sürülmektedir.

Bu iddiaların yer aldığı bilgilerle sadece Erciş'e bağlı dört köyün değil, Zilan Havzası'nın tamamının ve çevresindeki yerleşim alanlarının olumsuz etkileneceği belirtilmektedir. Bölgenin önemli tarım ve hayvancılık merkezlerinden biri olan Zilan Vadisi'nde toprak, su kaynakları ve doğal yaşamın zarar görebileceği; bunun da Erciş'te yaşayan yurttaşların yaşam koşullarını doğrudan etkileyeceği ifade edilmektedir. Bu nedenle bölge halkı ve çevre örgütleri, yetkili kurumların konuya ilişkin acilen inceleme başlatmasını talep etmektedir.

Kamuoyuna "seracılık" yatırımı olarak tanıtıldığı belirtilen faaliyetlerin, resmi kayıtlarda jeotermal enerji santrali (JES) projesi kapsamında yer aldığı yönündeki iddialar ise kamuoyunun yeterince ve doğru biçimde bilgilendirilmediği yönünde tartışmalara yol açmaktadır. Bölge halkının yürütülen faaliyetlerin kapsamı, amacı ve olası etkileri konusunda yeterli bilgilendirilmesi de farklı sorunları doğurmaktadır.

Jeotermal akışkanların ağır metaller ve çeşitli kimyasal bileşenler içerebildiği bilinmektedir. Bu akışkanların çevreye kontrolsüz şekilde bırakılması hâlinde tarım arazileri, yeraltı ve yerüstü su kaynakları, ekosistem ve halk sağlığı açısından ciddi riskler doğurabileceği yönünde bilimsel değerlendirmeler bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu iddiaların kapsamlı biçimde araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Van'ın Erciş ilçesi Zilan Havzası'nda yürütülen jeotermal sondaj çalışmaları hangi şirket veya şirketler tarafından yürütülmektedir? Projenin hukuki statüsü nedir?
2. Kamuoyunda "seracılık projesi" olarak tanıtıldığı belirtilen faaliyet, Bakanlığınız kayıtlarında jeotermal enerji (JES) projesi kapsamında mı yer almaktadır? Eğer öyleyse, bu konuda kamuoyunun farklı şekilde bilgilendirilmesinin gerekçesi nedir?
3. Proje için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci işletilmiş midir? İşletilmiş ise hangi karar verilmiştir? ÇED raporu kamuoyunun erişimine açılmış mıdır?
4. Sondaj faaliyetleri sırasında ortaya çıkan jeotermal akışkanların bertarafı veya yeniden enjeksiyonuna ilişkin hangi yöntem uygulanmaktadır?
5. Basına yansıyan, jeotermal akışkanların sulama kanallarına deşarj edildiği yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya denetim yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?
6. Sondaj sahasında veya çevresindeki sulama kanalları, yüzey suları, yeraltı suları ve tarım arazilerinden ağır metal, bor, arsenik, cıva, kurşun, kadmiyum ve benzeri kirleticilere yönelik numune alınmış mıdır? Alınmış ise elde edilen analiz sonuçları nelerdir?
7. Proje kapsamında bugüne kadar Bakanlığınız veya bağlı kurumlar tarafından kaç denetim gerçekleştirilmiştir? Bu denetimlerde herhangi bir mevzuat ihlali tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse hangi idari yaptırımlar uygulanmıştır?
8. Zilan Havzası'ndaki tarım alanları, mera alanları, sulama altyapısı ve su kaynaklarının olası çevresel etkilerden korunmasına yönelik hangi önleyici tedbirler alınmıştır?
9. Projeden etkilendiği belirtilen yerleşim yerlerinde yaşayan yurttaşların görüşleri alınmış mıdır? Halkın katılımını sağlamaya yönelik hangi bilgilendirme ve istişare süreçleri yürütülmüştür?
10. Bakanlığınız, kamuoyuna yansıyan çevresel risk iddiaları karşısında bağımsız bilim insanları ve ilgili meslek odalarının da katılımıyla kapsamlı bir çevresel inceleme yürütmeyi planlamakta mıdır?